

הרב משה רזיאל — ראש המכון

בדין הודאת בעל דין — משטה אני כך

במשנה סנהדרין דף כ"ט ע"א: כיצד בודקין את העדים וכו' ואומרים לו אמור היאך אתה יודע שזה חייב לזה. אם אמר הוא אמר לי שאני חייב לו, איש פלוני אמר לי שהוא חייב לו, לא אמר כלום עד שיאמר בפנינו הודה לו שהוא חייב לו מאתים זוז וגו'. ופרש"י בד"ה לא אמר כלום וז"ל דעביד איניש דאמר פלוני נושה בי כדי שלא יחזיקוהו עשיר ע"כ. משמע מדבריו, שלולא שאנו אומרים דעביד איניש וכו' היתה זו הודאה, והיה חייב לשלם. אבל הרמב"ם פי"ז מהל' עדות הל' ב' הביא המשנה כצורתה, ומדבריו נראה, שאם העד אמר הוא לי שהוא חייב לו לא אמר כלום אפילו במקום שלא שייך לומר דהודה שלא להשביע את עצמו, כגון שהיה בפני בע"ד וכדלקמן אין זו הודאה, וכן משמע מדבריו פי"ז מטוען ונטען הל' א'. וצריך ביאור במאי פליגי. עוד משמע מרש"י שגם בהודה בפני הלוח שייך לומר שלא להשביע את עצמו הודה. ומדברי השאלתות משמע שבפני הלוח לא שייך לומר שלא להשביע את עצמו, שהוא גורס במשנה עד שיאמר בפנינו הודה שחייב לו מאתים זוז, שאדם עשוי שלא להשביע את עצמו (בשאלתא נ"ה). והנצי"ב בהעמק שאלה שם אות ג דייק כן מדבריו, וצ"ב במאי פליגי רב אחאי גאון ורש"י.

ובגמ' שם איתא מסייע ליה לרב יהודה, דאמר רבי יהודה אמר רב צריך שיאמר אתם עדי וכו' תניא נמי הכי מנה לי בידך, אמר לו הן, למחר אמר תנהו לי, אמר לו משטה אני כך פטור, ולא עוד אלא אפילו הכמין לו עדים אחורי גדר ואמר לו מנה לי בידך, א"ל הן. רצונך שתודה בפני פלוני ופלוני, אמר לו מתיירא אני שמא תכפני לדין. למחר א"ל תניהו לי, א"ל משטה אני כך פטור וכו' ופרש"י הטעם שפטור הואיל ולא אמר אתם עדי. ורבנו יונה בחדושו שם פירש דברי רש"י ושיטתו בביאור המשנה והברייתא, שבברייתא נאמר אם טען משטה אני כך פטור, משמע שאם לא טען כן לא טענינן ליה ואינו פטור כדאמרינן בהדיא בגמ'. ובמשנה נאמר לא אמר כלום, והיינו משום דבברייתא מיירי בתביעת המלוה או התובע וכזה אם הודה לו אך לא אמר אתם עדי יכול לומר לו משטה אני כך, אבל אם לא אמר לו כן לא טענינן ליה. אבל במשנה מיירי בהודה מעצמו בלי שמישהו תבעו, וכזה לא שייך משטה אני כך, רק שייך לומר שהודה שלא להשביע את עצמו, וכזה גם אם לא טען כן טענינן ליה. דהיינו שמה שאמר שחייב לפלוני מנה אינה חשובה הודאה כלל, ולכן נקטה המשנה לשון לא אמר כלום דאין כאן הודאה כלל.

אבל דעת רבנו האי גאון, הובאה במרדכי ריש פ"ק דב"מ, דתבעוהו והודה אינו יכול לחזור בו, הודה מעצמו יכול לומר משטה אני כך. הרי שהוא חולק על רש"י ורבנו יונה, ופשטות הסוגיא בסנהדרין גם היא קשה עליו. וכבר הקשה קושיא זו בשלטי הגבורים פ"ק דב"מ, והוסיף להקשות גם על הרי"ף שפסק כרבנו האי גאון שמקור דבריו בתוספתא, עיי"ש בדבריו. ותירץ שרבנו האי גאון מייירי בהודה ואמר אתם עדי, ובזה מייירי התוספתא, ובזה שאמר אתם עדי והודה אינו יכול לחזור בו, הודה מעצמו היינו שאמר אתם עדי שלא בפני המלוה יכול לחזור בו ולומר משטה הייתי כך. ובזה חולקים רבנו האי והראשונים, אם בהודה מעצמו ואמר אתם עדי בלי שתבעוהו האם יכול לומר משטה אני בכך. ועיין בדבריו שהאריך לבאר שבזה חולקים. אמנם תירץ שם עוד תירוץ, אבל נראה עיקר דבריו שבזה חולקים, ויש לבאר מחלוקתם, ואיך יפרש רבנו האי הסוגיא בסנהדרין. קושיא זו קשה גם על רבנו אחאי גאון, שבשאלתא מה כתב וז"ל ואמרי לא אמר כלום עד שיאמר בפנינו הודה לך, מאי היא, אי לאפוקי היכא דאודי בלא אפי דמלוה הא מרישא שמעת מינה, אם אמר הוא אמר לי שאני חייב לו מאתיים וזו לא אמר כלום, מסייע ליה לרב דאמר רב יהודה אמר רב צריך שיאמר אתם עדי, או כי אודי ליה ואמר להו הוו עלי סהדי, מילתיה מילתא, ואי לא מצי אמר ליה משטה אני כך, מילתא בעלמא הוא דאמר, ע"כ. והנצי"ב בהעמק שאלה אות ג באר דבריו שהראיה שהגמ' הביאה מהמשנה לרב אינה מלשון המשנה אלא מיתור הלשון, היינו השאלות גורס במשנה עד שיאמר בפנינו הודה שחייב לו וכו' משמע שהודה שלא בפני המלוה רק בפני העדים, והרי דין זה שמענו כבר מהרישא, אלא יתור הלשון מלמדנו שאפילו הודה בפני המלוה אם לא אמר אתם עדי יכול לומר משטה הייתי כך. אבל גרסת הרי"ף ורש"י במשנה היא עד שיאמר בפנינו הודה לו וכו', דמשמע ששניהם היו לפני העדים, ואפילו הכי לא אמר כלום אם לא אמר לעדים אתם עדי אפילו הודה בפניו. ונראה שגם דעת השאלות שהודה מעצמו יכול לומר משטה אני כך אלא אם כן אמר אתם עדי. שהרי כתב בהודה בפני המלוה ולא אמר אתם עדי לא אמר כלום. והרי דעת השאלות בהודה בפני המלוה לא שייך שלא להשביע את עצמו, כמש"כ רבנו אחא גאון בשאלתא סח, ועיי"ש בדברי הנצי"ב בהעמק שאלה. והרי השאלות לא הזכיר שהמלוה תבע אותו, ועל זה כתב הטעם מפני שיכול לומר משטה הייתי כך. רואים שדעתו כדעת רבנו האי גאון, שגם בהודה בלי שתבעוהו יכול לומר משטה הייתי כך, ואם כן גם עליו קשה הסוגיא בסנהדרין, וכמו שהקשה השלטי הגבורים.

ובביאור מחלוקתם נראה להקדים מחלוקת הראשונים המובאת כבעל התרומות סי' מ"ב אות ג גבי מי שלא טען משטה אני כך אי אנן טענינן ליה. דעה א סוברת שדוקא בתבעו והודה ורוצה לחזור בו בטענת משטה, בזה לא טענינן ליה, וכן אם רצה לחזור בו בטענת שלא להשביע גם בזה לא טענינן ליה, רק אם הודה מעצמו בלי שתבעוהו טוענים לו גם משטה וגם שלא להשביע. דעה ב סוברת דדוקא טענת שלא להשביע אי לא טען טענינן ליה, משום דהיא טענה רגילה וטובה, אבל טענת השטאה שאינה טענה טובה אי לא טען לא טענינן ליה. ודעה ג סוברת שגם בטענת שלא להשביע אי לא טען לא טענינן ליה, עיי"ש בדבריו. ובגדולי תרומה שם באר שהדעה השלישית היא דעת הרמב"ם שכתב בפ"ו מטוען ונטען הל"ח ז"ל אע"פ שהמטמין עדים אינה עדות, וכן המודה מעצמו ועדים שומעין אותו,

וכן האומר לחבירו מנה לי בידך וא"ל הן. בכל הדברים וכיוצא בהן כשיבואו לב"ד אומרים לנתבע למה לא תתן מה שיש לו אצלך. אמר אין לו אצלי כלום, אומרים לו והלא אתה אמרת בפני אלו כך וכך, או הודית מעצמך. אם עמד ושילם מוטב, ואם לא טען אין טוענין לו. אבל אם טען ואמר משטה הייתי בו, או להד"מ, או שלא להשביע את עצמי נתכונתי; פטור ונשבע היסת כמו שביארנו, עכ"ל. הרי דעת הרמב"ם שבין טענת משטה בין טענת שלא להשביע אם לא טען אין טוענין לו. וגידולי תרומה הקשה עליו ממש"כ הוא עצמו בהלכה ז שם ז"ל מעשה באחד שהיו קורין אותו קב רשן, כלומר שיש עליו חובות הרבה, אמר מיהו שאני חייב לו אלא פלוני ובא אותו פלוני ותבעו, ואמר הוא אני חייב לו כלום, ואמרו חכמים ישבע היסת ויפטור וכו' שהאדם עשוי להראות עצמו שאינו בעל ממון וכו' הרי שנפטור בטענת אין לו אצלי כלום בלי שיטען שלא להשביע עצמו. ואם דעתו שאם לא טען לא טענינן ליה, מדוע פסק בהלכה ז שישבע היסת ויפטור ונשאר בקושיא.

ונראה לישב דעת הרמב"ם, שדעתו שכדי שתהיה הודאה מחייבת, צריך שיהיה ניכר מעצם ההודאה שהתכוין להודות, או שאמר אתם עדי. אבל אם לא היה כן, אין כאן עדות, ונחשבת הודאה בלי עדים. ובזה בין בטענת השטאה, בין בטענת השבעה, בין בטענת להד"מ, פטור, אבל אם לא טען לא טענינן ליה, אך מאידך, אינו חייב לשלם, מכיון שאין כאן עדים, והודאה שלא בפני עדים אינה חשובה הודאה. וכן נראה מדברי הרמב"ם שכתב פי"ז מעדות הל' ד: אחד המודה בפני עדים ואמר דרך הודאה וכו' או שאמר אתם עדי וכו' הרי אלו עדים וגו', משמע שאם לא התקיימו התנאים הללו אין הם עדים, וכן משמע שם בהל' ב-ג. וכן משמע מדבריו בהל' טוען ונטען פרק ז הל' א. ואם כן אם הודה ללא קיום התנאים הללו אין כאן עדות, ואין ב"ד יכולים לחייבו ע"פ הודאה זו. בהודאה כזו שהיתה בלי עדים אמנם אין ב"ד יכולים לחייבו, אך הם יכולים לשדלו לשלם, כמובן בלי לחייבו, שהרי גם לפטרו אין הם יכולים מאחר שסוף סוף היתה כאן הודאה כלשהי. וכן מדוקדק בלשון הרמב"ם פ"ו מטוען ונטען הלכה ח שכתב שם וז"ל: בכל הדברים וכיוצא בהן כשיבואו לב"ד אומרים לנתבע למה לא תתן מה שיש לו אצלך. אמר אין לו אצלי כלום אומרים לו והלא אתה אמרת בפני אלה כך וכך או הודית מעצמך, אם עמד ושילם מוטב, ואם לא טען אין טוענין לו אבל אם טען משטה וכוף פטור וכו'. ולשונו תמוהה שנקט לשון ויכוח ושידול מצד הב"ד שהם אומרים לו למה לא תתן וכו', ולא נקט לשון חיוב שאומרים לו חייב אתה לשלם. מזה נראה דעתו בכירור שבהודאה כזו ב"ד מנסים לשדל אותו לשלם ואם עמד ושילם מוטב כלשונו שם. ואם לא שילם אין ב"ד מחייבים אותו, אבל גם אין פוטרים אותו עד שיטען משטה אני כן, או שלא להשביע עצמי, או להד"מ, שאז טען טענת פטור, ובזה הדין שנשבע היסת ונפטור. אבל כל עוד לא טען טענת פטור אינו נפטור אך גם אינו מתחייב. ונ"מ מזה שלא נפטור, אם המלוה תפס מנכסיו, או שהיו בידו מנכסי הלוה, שיכול המלוה להחזיק בהם מכח ההודאה, ואין הלוה יכול להוציא מידו אפילו יטען משטה וכדו' כמש"כ הריב"ש בתשובה תע הובאה במשנה למלך פ"ו מטוען ונטען, עיי"ש. וכן פסק במחבר סי' פא ס"ק ד שבמקום שהתובע תופס ממון הנתבע בשעת הודאתו, שוב אינו יכול לטעון טענת השטאה. ועיין בש"ך שם אות יא שדן אם היה ביד התובע ממון הנתבע עוד לפני ההודאה, אם יכול בזה לטעון טענת משטה, משום שיכול לומר אני ידעתי שממוני

בידו ויתחייב להחזירו לי כשאתבע אותו, ומה שהודתי שיטיתי בו בהודאתי, עיין בדבריו שנחלקו פוסקים בדין זה, מ"מ אם התובע תפס ממון הנתבע בשעת הודאתו, שוב לא יוכל לטעון טענת משטה וכדו', וזה לכ"ע. ומן הסתם ה"ה אם תפס הממון לאחר הודאתו, ולאחר שתבע הנתבע לא טען כלום, ששוב לא יוכל לטעון טענת משטה וכדו'.

ואם כן לא קשה מה שהקשה הגדולי תרומה על הרמב"ם, שבהלכה ז במעשה באחד שהיו קורין לו קב רשו פסק דישיבע היסת ויפטר, וזה משום דטען איני חייב לך כלום, היינו מה שתבעת ממני אני כופר, ובוזה פסק הרמב"ם דישיבע היסת ויפטר כדין כל כופר הכל, ואילו בהלכה ח מיירי בלא כפר הטענה רק שאינו משלם, בזה פסק הרמב"ם שב"ד משדלים אותו לשלם, אבל אין מחייבים אותו, ואם טען משטה אני כך, או שלא להשביע את עצמי, או להד"מ, נשבע היסת ונפטר. וכן מבואר בש"ך בסי' פא, שם בס"ק כא פסק המחבר כרמב"ם שהבאנו, וכתב שם בש"ך אות נא שדין זה דאם לא טען לא טענינן ליה הוא בין בטענת השטאה בין בהשבעה ובין בלהד"מ, וכן סוכרים גם הראב"ד בעל התרומות ורב האי גאון. ובאר, שדין זה דאם לא טען לא טענינן ליה הוא דוקא בתבעו, וראיה מלשון הברייתא שהבאנו, שם נאמר למחר אמר לו תניהו לי, כלומר תן לי אותו מנה שהודית, ועל זה אמרה הברייתא דאי לא טען לא טענינן ליה, אבל אם לא טען לו כן, רק תבעו בסתם מנה אתה חייב לי, ואמרו לו ב"ד הבא עדים והביא עדים שהעידו הוא אמר לנו שהוא חייב, אינו כלום ופטור. ואין צריך לטעון משטה אני כך וכדו'. שהרי התובע לא טען שהודה לו בפני עדים, לכן אין הב"ד צריכים לשאול יותר ממה שטען התובע, וכך באר הש"ך ההוא עובדה דקב רשו, שם אמר ההוא גברא מאן מסיק בי אלא פלוני ואתא ההוא פלוני ותבעו שחייב לו, וקמ"ל רב נחמן דאע"פ שאנו יודעים שהודה כן, אמרינן דמה שהודה היה שלא להשביע את עצמו, אע"פ שלא טען כן בפירושו. וזה משום שהתובע לא תבעו שהודה, רק תבעו סתם, ואנו הב"ד יודעים שהודה, אבל מכיון שלא טען שהודה, אלא בסתם תבעו שחייב לו, והלה כופר, ישבע היסת ויפטר, ידיעת הב"ד אנו מפרשים שמה שהודה היה שלא להשביע את עצמו, וכן פסק בש"ך שם לדינא כן עיין בדבריו.

אבל דבריו צריכים ביאור, הרי הרמב"ם עצמו פ"ו מטוען ונטען הלכה א, וכן במחבר סי' עב ס"ק א, פסק התובע את חברו בכ"ד, ב"ד אומרים לו ברר דברך ממה חייב לך האם הלויית לו וכו'. אמנם במרדכי פ"ק דב"מ כתב בשם ר"ת דמדינא דגמ' א"צ לברר הטענות, אלא שהגאונים אחר חתימת התלמוד ראו שרכו הרמאים ותקנו להצריך לברר הטענות, תקנות גאונים זו היא לגבי טענת הנתבע, שמדינא דגמ' אין הנתבע צריך לברר הטענות ובוזה תקנו הגאונים. אבל טענת התובע משמע שצריך לברר הטענות מדינא דגמ'. וכן כתב בסמ"ע שם באות א, שדין זה שהתובע צריך לברר דבריו, נלמד מהמשנה בסנהדרין ששאלים את העדים היאך יודעים אתם שזה חייב לזה מנה, שמא טעו ונדמה להם שחייב ובאמת אינו חייב. וק"ו לבע"ד עצמם שצריכים לברר הטענות, וכ"כ באר הגולה והגר"א שם. ואם כן דברי הש"ך צריכים ביאור, כיצד יתכן שתבעו סתם, הרי ב"ד יאמרו לו לברר טענותיו.

לכן נראה שגם כונת הש"ך היא כמו שכתבנו, דמיירי שתבעו מנה לי בידך וב"ד ברור שתובע מכת ההודאה, אבל מכיון שאין עדות על ההודאה שזה שאמר מעצמו מאן מסיק בי

אלא פלוני יכול להיות שאמר כן שלא להשביע את עצמו, ולכן אין כאן עדות, וכמו שכתב הרמב"ם עצמו פ"ז מהל' עדות, והנתבע טען אין לך בידי כלום דהיינו כפר הכל, אנו מפרשים דבריו שמה שאמר בהודאתו היה שלא להשביע את עצמו, ולגבי טענת התובע הרי כפר הכל, ולכן נשבע היסט ונפטור, שהרי לדעת הרמב"ם נשבע היסט שאין לו בידו כלום כמש"כ הרמב"ם בהל"ו, ושלא כדברי רבנו סעדיה גאון, הובא ברא"ש בסוגין ובמדרכי פ"ק דב"מ, שצריך להשבע היסט שנתכוין לשטות בו וכדו'. ואתי שפיר דברי הש"ך ותירוצו לקושית הגדולי תרומה.

אבל ביד רמה כסוגיין חלק בפירוש על הרמב"ם, שכן כתב שם על מה שאמרה הגמ' מסייע ליה לרב דצריך שיאמר אתם עדי וכו' תניא נמי הכי מנה לי בידך וכו' כתב זו"ל: ואם לא טען טענה שפוטרתו מן הדין, כגון משטה אני כך וכיוצא בה, אלא שתק או אמר לו איני חייב לך כלום, הבא עדים שהלוייתי וטול, כיון דלא יהיב אמתלא להאי מלתא דאמר קמי עדים, ש"מ לשום הודאה הוא דאיכוי ומחייב בגווה, ע"כ. הרי דעתו ברורה שאם לא טען משטה אני כך או שלא להשביע עצמי, חייב, משום דהודאתו חשובה הודאה גמורה. וביסוד מחלוקתם נראה, דיש לחקור מתי חשובה ההודאה הודאת בע"ד שחייב לפיה, האם בעצם העובדה שהודה בפני עדים, גם אם כפועל אין כאן עדות, או שדוקא אם הודה בפני עדים היכולים להעיד על כך, הודאה כזו חשובה הודאת בע"ד שחייב בה, אבל אם אין כאן עדות, גם אם הודה לפני עדים, אין זו חשובה הודאה. דעת היד רמה שמיד שהודה בפני עדים חייב, רק אם יטען משטה הייתי כך תהיה זו אמתלא שמבטלת הודאתו, אבל כל עוד לא נתן אמתלא, חשובה זו הודאה גמורה. ודעת הרמב"ם דוקא הודאה בפני עדים היכולים להעיד, דהיינו שיש כאן עדות הודאה אז חייב, ובהודאה כזו באמת לא יוכל לטעון משטה הייתי כך או שלא להשביע עצמי הודתי, אבל במקום שאין עדות הודאה, דהיינו גם אם היתה ההודאה בפני עדים אלא שאין הם יכולים להעיד, בהודאה כזו אין ב"ד יכולים לחייבו. אבל מ"מ הרי סוף הודה ובפני עדים, אף שאין כאן עדות הודאה ואין הם יכולים להעיד, יאמרו לו ב"ד מדוע לא תשלם, ואם שילם מוטב, אבל אין ב"ד יכולים לחייבו לשלם. ובהודאה כזו שאין ב"ד יכולים לחייבו על פיה יכול הוא לטעון משטה וכדו'. אמנם לדעת הרמב"ם ישנו עוד סוג הודאה, שהודה בפני עדים ושלא בפני התובע הודאה גמורה, וכשבאו העדים להעיד עליו לחייבו, טען שלא להשביע עצמו הודה שנאמן, וכ"כ הרמב"ם פ"ז מטוען ונטען ה' א. ודעת המהרי"ן לב שגם אם אמר אתם עדי והודה שלא בפני התובע, יכול לומר שלא להשביע עצמי הודתי, כמו שדן בזה באריכות בלחם משנה, אבל שם הוא ענין בפני עצמו, ועיי' שם בראב"ד ומ"מ וכ"מ ובלחם משנה. ולא נכנס כאן לבירור גדר זה, שמיוחד הוא.

ובביאור המשנה והסוגיא לפי היד רמה פירוש המשנה ע"כ כרש"י, שאם אמר העד הוא אמר לי שחייב לו לא אמר כלום, ופירוש לא אמר כלום שהנתבע פטור בלי שום טענה ואמתלא, וע"כ הטעם הוא כרש"י דאנן טענינן ליה שלא להשביע את עצמו אמר. והם סוברים דבמקום שהודה מעצמו בלי שתבעוהו, גם אם לא טען טענת השבעה טענינן ליה, וכדעה הראשונה שהביא בעל התרומות, שכל שאין תביעה טענינן לנתבע כל טענה, בין משטה בין השבעה, ופטור. וכך הם מפרשים דברי התוספתא בכא מציעא הודה מעצמו יכול

לחזור בו, דהיינו בהודעה מעצמו טענין ליה השטאה או השבעה ופטור, ואפילו לא טען כן טענין ליה אנן. ויש אומרים, וכן דעת רבנו יונה כדעת רש"י, שטענת משטה טענה גרועה היא ואם לא טען משטה לא טענין ליה. רק טענת שלא להשביע טענה טובה היא וחשובה אמתלא, ואותה גם אם לא טען טענין ליה. וזה במקום שהודעה מעצמו בלי תביעה. ואף שגם זו חשובה הודאה, מ"מ מועילה אמתלא לבטל הודאתו, ובמקום שהודעה בלי תביעה טענין ליה אנן אמתלא ומבטלים הודאתו. ובברייתא דמיירי בתבעו מנה לי בידך אמר לו הן, אם כן יש כאן הודאה וחיוב, וכיון שתבעו שוב לא טענין ליה אנן אמתלא, או כדעה השניה בספר התרומות שבמקום תביעה לא אמרינן שלא להשביע את עצמו רק משטה יכול לטעון, בכל מקרה אי לא טען לא טענין ליה וחיוב. רק אם טען משטה הייתי כך חשובה זו אמתלא ופטור ונשבע היסת. ובמקום שתבעו חשובה טענת משטה אמתלא טובה.

והרמב"ם וההולכים בשיטתו יפרשו המשנה והגמ' באופן אחר, פירוש המשנה אם אמר הוא אמר לי וכו' לא אמר כלום פירוש העד לא אמר כלום, וממילא אין כאן עדות הודאה עד שיאמר בפנינו הודה לו וכו' שרק אז יש עדות הודאה ובוזה תיחשב הודאה גמורה לחיוב. מאידך, דעת הרמב"ם ברורה, שכל שהוא בפני המלוה לא שייך לומר שלא להשביע את עצמו הודה, וכמו שכתב הרמב"ם בפ"ז מטוען ונטען הלכה א. והמהרי"ן לב הובא במשנה למלך באר שיטת הרמב"ם, שאפילו אמר אתם עדי בפני המלוה לא יוכל לומר שלא להשביע, ועיי"ש במפרשים שפירשו מנין יצא לרמב"ם דין זה, אבל לגבי פירוש המשנה אין בזה נ"מ, שמ"מ אם אמר בפנינו הודה לו יש כאן עדות הודאה ואז חיוב, וכל עוד לא אמר כן אין כאן עדות הודאה ולא אמר כלום, והסיוע לרב יהודה אמר רב צריך שיאמר אתם עדי, יפרש הרמב"ם מזה שבמשנה נתפרש שכשאמר בפנינו הודה לו הויא עדות הודאה, וחשובה הודאה לחיוב כן בכל מקום שאמר אתם עדי, או שהודה בדרך הודאה גמורה חשובה זו הודאה, וזה שנאמר בתוספתא ב"מ בהודעה מעצמו יכול לחזור בו פירש הרמב"ם, שאם הודה מעצמו שלא בפני התובע, גם אם אמר אתם עדי יכול לחזור בו ולומר שלא להשביע עצמי נתכונתי, ופטור ונשבע היסת, אבל בזה אם לא חזר בו חיוב מכיון שהודה דרך הודאה או אמר אתם עדי. וממה שאמרה הגמ' אי לא טעין לא טענין ליה, וזה במקום שהכמין לו עדים מאחורי הגדר, למד הרמב"ם שגם במקום שאין עדות הודאה מ"מ לא פטרינן ליה עד שיטען בעצמו משטה או שלא להשביע או להד"מ; אבל גם אין מחייבין אותו, מאחר שאין כאן עדות הודאה, לכן פרט הרמב"ם שאומרים לו למה לא תשלם ומשדלים אותו לשלם, אבל אין מחייבים אותו, וכמו שבארנו, מאידך, גם אין פוטרים אותו עד שיטען בעצמו משטה הייתי כך, או שלא להשביע או להד"מ וכמו שבארנו.

ורבנו האי גאון מפרש כשיטת הרמב"ם, ולפי גרסתו במשנה, ולכן הוא סובר שבהודעה מעצמו יכול לטעון משטה הייתי כך, ולא קשה עליו קושית השלטי הגבורים, דהוא יפרש הסוגיא כמו שפרשה הרמב"ם, ועיי'ן.